

Ekonomická (ne)závislost exekutorů: Soudní moc v rukou exekučního trhu

Praha, 22 září 2020 – Politickou debatou otřásá otázka ekonomické nezávislosti exekutorů. Poslanci se tento týden mají opět sejít a projednat novelu exekučního řádu včetně jejího klíčového bodu – místní příslušnosti exekutorů. Její zavedení prosazují odborníci na dluhovou problematiku, proti se staví zejména věřitelé. Politickou podporu má změna exekučního systému zejména u Pirátské strany, Starostů, KDU-ČSL či ČSSD. ANO zastává zatím zdrženlivý postoj. Ústavně-právní výbor Poslanecké sněmovny zasedne ve středu 23. 9., jednání bude streamované.

Nezávislost a nestrannost exekutorů a soustředění všech exekučních řízení dlužníka u jednoho exekutora – to jsou nejčastější argumenty odborníků na exekuční problematiku ve prospěch teritoriality neboli místní či krajské příslušnosti. *“Češi velmi často nevědí, že exekutor má pravomoci soudce. Málokdo by souhlasil s tím, aby soudce soutěžil volně na konkurenčním trhu,”* uvádí Radek Hábl, šéf Institutu prevence a řešení předlužení k tomu, že někteří odpůrci úmyslně odvádí politickou i odbornou debatu o teritorialitě od tohoto argumentu. O ekonomické (ne)závislosti exekutorů se přitom diskutovalo na semináři v Poslanecké sněmovně ke slovenské zkušenosti se zavedením teritoriality.

Podle prezidenta Mezinárodní unie soudních exekutorů Marca Schmitze hrozí, že se v Česku výrazně omezí vymahatelnost práva, pokud se v exekučním systému nezachovají tržní prvky. Ovlivní to podle něj vedle českého právního systému i zahraniční investice. Odborníci ovšem poukazují na skutečnost, že v osmi z deseti evropských zemí s nejvyšším HDP na obyvatele, např. v Německu, Švýcarsku, Irsku či Finsku, nejenže exekutoři nesoutěží mezi sebou na volném trhu, ale jsou dokonce státními zaměstnanci. Na zahraniční investory ani vymahatelnost práva v daných zemích to nemá žádný vliv, spíše naopak. *“Podstatou teritoriality je odstranění klientelistických vazeb – nastavení nestrannosti českých exekutorů a snížení nákladů zaměstnavatelům koncentrací všech řízení jednoho dlužníka u jednoho exekutora, to má na ekonomiku jednoznačně pozitivní vliv,”* vysvětluje Hábl.

Positivně o zavedení teritoriality hovoří v oficiálním stanovisku také prezidentka Soudcovské unie Daniela Zemanová: *“Současná úprava ukázala, že principy, které byly nastaveny v práci soudních exekutorů, se v některých případech, ale bohužel čím dál tím častěji, projevují v narušení nezávislosti soudních exekutorů.”* I řada českých odborníků upozorňuje na to, že někteří exekutoři jsou existenčně závislí na určitých oprávněných, tedy věřitelích. *“Jedná se nepochybně o narušení principu nezávislosti a soudní moc se vůči tomu musí vymezit a vyhranit,”* dodává k tomu Zemanová.

S tím, aby exekutora nemohl vybrat věřitel, ale byl mu přidělen nezávislým soudem souhlasí i advokát dlouhodobě se zabývající protiprávními exekucemi, Petr Němec: *“Exekutoři mají úřad, vykonávají přenesenou moc soudní. Soudce či úředníka na katastru si taky nevybíráte a v případě pomalého soudu či úřadu máte také možnosti, jak se snažit o nápravu. Výběr exekutora jednou stranou není otázkou spravedlnosti, ale klientelismu.”* Němec a další upozorňují, že je v současných podmínkách velmi ztížená, až téměř znemožněna, soudní kontrola exekutorů, a že systém prakticky nefunguje, jak by měl.

“Očekáváme, že ÚPV bude ctít doporučení svého expertního podvýboru pro exekuce, insolvence a oddlužení, který na svém posledním jednání doporučil vedle přijetí teritoriality soudních exekutorů i celou řadu dalších pozitivních změn. Mezi nimi například chráněný účet, změnu započítávání exekučních splátek primárně na jistinu, přesun CEE pod ministerstvo spravedlnosti, open data o exekucích, snížení penále u veřejného zdravotního a sociálního pojištění na zákonný úrok z prodlení a další návrhy,” uzavírá Hábl.

Více o argumentech pro a proti teritorialitě na www.institut-predluzeni.cz/teritorialita.

Kontakty pro média:

Lucie Nemešová, tiskový servis, lucie@storyhunters.cz, 602 325 029

Radek Hábl, IPŘP, radek@institut-predluzeni.cz, 602 427 814